

Zlata Žunić

DOBROTA UNUTAR REALNOSTI SENZIBILITETA, ILI...

Zahvaljujući umjetnosti, umjesto da vidimo jedan jedini svijet, ovaj naš, mi vidimo kako se on umnožava, pa koliko ima originalnih umjetnika, toliko nam svijetova stoji na raspolaganju...Ona jedina izražava za druge i pokazuje nama samima naš vlastiti život.

(Marcel Proust)

Čitajući prozaistiku i poeziju Stefana Simića, mladog srpskog književnika, čak i neupućen čitalac može u briljantnim opservacijama, autobiografiziranim esejima, pričama i crticama iz života, osjetiti snažnu nit misaonog, leksičkog i semantičkog kontinuiteta sa trendovima literarno-poetske i publicističke odrednice utilitarne estetike i etike jugoslovenskog postmodernizma druge polovine proteklog vijeka. Čednošću kakva pripada mladosti, Simić blagim, ali sigurnim potezima verbalne risaljke crta sliku nedorečenog, lutajućeg prezenta, sa teškim teretom nagorjelih kulisa netom proteklih balkanskih turbulentnih zbivanja, sublimirajući u jedinstvenu potku otpornu jezgru vremena prošlog i krhku neuravnoteženost zamršene pređe vremena sadašnjeg, dosljednošću i sistematičnošću jednog Andrića, lucidnošću Mešinog pronicanja u zamke ljudske psihe, te Krležinom, Marinkvićevom i Pekićevom serioznom patohistološkom analizom kotrljajućih vrteški balkanske historijske arene. Naoko jedostavno stilski uobličeno, Simićevo kazivanje, nakon kritičke analize, dobija težinu posvemašnjeg tumbanja sunovaćenih moralnih vrijednosti i etičko-estetskog poimanja svijeta na zalasku jedne epohe, upamćene po krvavim ratovima i ideološkim eksperimentima, urušenim u konačište istočnog grijeha, kao prapočetka i svršetka svijeta: ***"Muka mi je više od te borbe za demokratski svet kada ostaneš bez svog sveta, sveta kakvog voliš."***

Stefan je prerano, kao i mnogi njegovi vršnjaci, upoznao bolnu istinu o nesretnim, bizarnim, pa i mračnim ljudskim karakterima i sudbinama, te

kompleksnim mehanizmima funkcioniranja vlasti i njenim dehumanizirajućim matriksima u procesu urušavanja osebnog socijalnog i kulturološkog obrasca koji se identificirao sa jednom izgubljenom generacijom, stasaloj na pučini sedam vjetrova. Epohu piščevog djetinjstva obilježava uspon neoliberalnog kapitalizma i podjela svjetskog stanovništva na bogate i siromašne, uz apsolutnu dominaciju novca kao jedine mjere vrijednosti pojedinca i grupa, unutar klijentelističkih država, prezaduženih i korumpiranih, gdje proces odlučivanja u svim sferama života i rada implicite sadrži interese krupnog kapitala.

„Što je veća visina, veća je i pustoš“ Meša Selimović

Izoštrena čula i senzibilitet Stefana Simića ne propuštaju zapaziti i fokusirati diskrepancu između deklarativnih metanaracija manifesta o ljudskim slobodama i pravima na jednoj i, na drugoj strani, snažnog, gotovo dramatičnog diskontinuiteta ekonomsko-političke, a ponajprije, društvene prakse, te naučne misli, čiji racionalizam i univerzalizam generiraju svojevrstu ideološku prinudu. Naime, prema Jean-Françoisu Lyotardu, prosvjetiteljstvo, generalno govoreći, vjera u moć ljudskoga razuma i beskonačan napredak, te nauku kroz pobjedu čistoga znanja, dvije su velike naracije moderniteta, u koje se gnjura i naš mladi književnik, dajući im ulogu i značaj ekskluziviteta u svom opusu. Osnovna je, međutim, značajka postmodernizma gubitak vjere u metanaracije, tačnije, raspad velikih priča i, na prvom mjestu, prepoznavanje „nemoći mita o umu, mita nauke koja krši i vlastita pravila“, ali i njihovu nesposobnost da izbrišu tragove razlika koje „otklanjaju“. I, sve to sublimirano u paradoksu postojanja, kao kulturni fenomen današnjice. Na taj način suvremeni umjetnički izričaj smiruje nesigurnost koju ostavlja nelogičnost logike razvoja, usvajajući je kao svojstvo postojanja.

Svijet umjetnosti i kreativnog stvaralaštva, općenito, najbolja su ilustracija da se o svim relevantnim aspektima intelektualne i duhovne aktivnosti pravo odlučivanja prenijelo sa onomad neprikosnovene politike, na aktualne klanove i grupe, otuđene i prebogat centre moći koji zanemaruju život eo ipso. Otuda i Simićev vapaj, upućen svim ljudima, ne nužno političkoj nomenklaturi, niti privrednim oligarsima:

“Ljudi ne primećuju ljude. Čovek je zaboravio na čoveka. Saosećajnosti je sve manje, solidarnost je obesmišljena...”

Posmatram ljude kako čeznu za toplinom, pažnjom, rečima podrške, zagrljajem, što više traže, kao da sve više pate. Zaboravlja se na blagost koja ublažava patnju.“

nakon čega zaključuje manicom mudraca:

Čovek, što više pronalazi ljubav u drugim ljudima, pronalazi je i u sebi. Ljudi su naša ogledala. Ljudi su potvrda naših ličnosti.“

Misao završava bravuroznom opservacijom, na fonu univerzalnih istina: *Svako od nas treba da pronade tu svetlost u sebi, nevažno gde se nalazi, i njome treba da zrači. Čovek svojom posebnosću treba da nadvisi ambijent u kome se nalazi! U protivnom, biće u potpunosti usisan...*

Jer, nema tog mraka koji ne može da razbije ljudska svetlost

Opsjena nove demokracije i njena dekonstrukcija

Ogoljena istina je ubojito oružje što se, nerijetko, okreće prema onome koji je svjedoči, ili kako to sjano Camus definira: "Reći u nekim vremenima i na nekim prostrima da $2+2=4$, ravno je samoubistvu." Zato svi licemjerno lažu, varaju, svoju savjest smirujući kompromisima koje su često prisiljeni činiti zarad političkog oportunitizma, uz sebičnu asistenciju golemog ega koji ne prašta kritiku, ili neuspjeh! Simić se, manicom i mirom visokotečnog znalca i mislioca, neumoljivo obračunava sa dvostrukim moralom, prema čijim pragmatičnim zakonomjernostima samo neznanim kriterijima odabrani mogu činiti male nepodopštine u svoju korist ili, pak, ako ih okolnosti "natjeraju"! Pa, i velike, čak, bez ikakvih reperkusija! Pritom pravi otklon i od novotarija kreiranja nekog posve primamljivog predloška književno-publicističkog kazivanja, tačnije, koketiranja sa dramtizacijom arhetipske slike društva u dubokom neskladu sa svijetom koji ga okružuje. Pisac se osmjelio, ne samo primijetiti, već i kritički osvrnuti na usavršeno umijeće mistifikatora da iz malih krpica i rita sastavljaju tuđi život, bez izuzetka u negativnom kontekstu, valjda kao lijek i pokrov za svoje ubijene snove, ili, mnogo češće, u funkciji dobitne kombinacije za sticanje ili očuvanje privilegija, koristeći prastari pokeraški trik- opsjenarsku kartu iz rukava.

Zarad svoje stilske jednostavnosti i preciznosti u izražavanju najsuptilnijih misli i ideja, Stefan Simić je za mene, ali i brojne druge poštovaoce, svojevrсно otkrovenje, jer smo, tokom i nakon dramatičnih zbivanja-disolucije ex Jugoslavije, živjeli u uvjerenju da pripadamo posljednjim generacijama koje su imale snage i odvažnosti reći nešto suvislo kao protest, otpor, pobunu, i sasvim jasno pokazati svoje neslaganje, za što nije bilo razumijevanja u vladajućim krugovima! Stefan je obećavajući i ohrabrujući znak da ta iskra nije sasvim ugasnula u književno-filozofskom, ali i u svakodnevnom, životnom smislu, s obzirom na to da ga je usvojio kao dio vlastitoga pogleda na svijet, pothranjujući nadu da iza nas ostaju mladi ljudi koji će se boriti za ono malo

ljudskosti, čije pomračenje rezultira strahom od budućnosti, čvrsto spregnutim sa agresijom i denominiranjem svih moralnih vrijednosti.

“Dosta smo se klanjali bogovima, klanjajmo se za promjenu, samima sebi.”

Tomas Man

Cilj kome Simić u svom književnom radu stremi je veoma jasan, i slijedi visoke etičke standarde: kritika odbrane volšebnim metodama uspostavljene hijerarhije, te učinkovitih modela relativiziranja svega što se uzurpiranoj moći i bogatstvu grozi, kao potencijalna "konkurencija".

Uprkos mladosti čiji optimizam nije narušen iskustvom godina, pisac primjećuje da se u mentalni sklop uvukao razorni manir simplificiranog duha globalizirane palanke, ekstremno netolerantan i ubojit, umjesto da, poučeni ne tako davnim iskustvima masovnih stratišta XX vijeka, zajedno, uz minimum solidarnosti, pronalazimo i razvijamo nove modalitete uspješnosti okruženja koje nas određuje kao jedinice, kao ličnosti i stvaraoce! Tako, primjerice, povodom protivurječnog folklorno-glamuroznog okupljanja publikuma, marginaliziranih i osiromašenih građana, u arenaima kiča i sblasne šminke kontroverznih gala koncerata srbijanskih turbo-folk diva, te ostrašćenih kritičkih pamfleta, lišenih pouke i poruke, Simić piše:

„Nedeljama pratim komentare na fejsu i drugim medijima povodom Cecinih i Karleušinih koncerata i umesto da lamentiram o tome kako je to ne znam koliko strašno pisaću o nečemu što me daleko više plaši. Njih dve me ne brinu, one su proizvod sistema i vremena u kome živimo, brinu me armije i armije lažnih kritičara svega toga koji svojim komentarima samo doprinose sveopštem ludilu. Oni ne shvataju da su samo dekor u tim senzacijama, obmanjivači javnosti koji umesto da se svesno ograde, ljudski i dostojanstveno, oni mesecima vrte istu ostrašćenu priču gde se oni, kao navodno, gnušaju svega toga, a u stvari, to im je glavna tema kojom se bave i pomoću koje podižu svoj rejting. Oni kao da se takmiče ko će više da uvredi i opljuje, bez ikakve kritičke distance i mere.“

U taj i takav dekor i diskurs, Simić ugađuje svoje priče iz svakodnevnice, ljubavne sage romantičarske provenijencije, izravno se obraćajući čitalačkoj publici pitanjima na koja ne daje sam sve odgovore, već ostavlja širok spektar mogućnosti da svako od nas preispita vlastitim naporima i doprinosu međusobnom razumijevanju, toleranciji, spremnosti na požrtvovanost, davanje, praštanje i posvećenost, u najplemenitijem smislu ovih pojmova. I, u bilo kojoj ljudskoj interakciji i relaciji.

Dominantno kritičkim diskursom u izboru i interpretaciji likova i događaja iz stvarnog života, Simić se doima kao zreo svjedok i tumač svekolike društvene

dinamike, uz nezaobilazne, obilato integrirane opservacije o održivosti netom uspostavljenih apsolutnih istina i nedorečenog sistema univerzaliziranih vrijednosti nekog naslućenog prospekta, što bi trebalo da slijedi iza civilizacijskog loma kome upravo nazoči. Pisac se ne hvata u koštac sa velikim i politički komercijaliziranim temama, već pomno istražuje svakodnevnicu konsekvencnosti jednog bizarnog projekta restrukturiranja svijesti, lišenog svake estetske i etičke utopije, kormilareći tim okeanom gotovo neutralnim stilom objektivnog izvještača, kao da bi emotivnim poetiziranjem zamaglio sliku stvarnosti. Posvećeno i odgovorno birajući tematski sadržaj svojih priča, pjesama, eseja i kolumni, Simić se kreće u algoritmu kodiranog senzibiliteta umjetnika i morala intelektualca visoko etičkih standarda, definirajući, tako, umjetnički izričaj novovremene književne forme i naracije, u cjelini. Riječ je o decentnom i darovitom mladiću, zreloom posmatraču, i ubjedljivom i sugestivnom piscu, kakvih je sve veći broj na balkanskim vjetrometinama, čime se potvrđuje zapažanje Meše Selimovića, da čovjek piše kada osjeti da ima što reći, ili iz puke ambicije, što je rjeđi motiv, zasigurno. Česta tema Stefanovog stvaralašta je i ljubav koja u sebi skriva deziluziju vremena i prostora, nimalo obećavajućeg prospekta za izvjesniju budućnost (dodatak o pjesmama)

„Zli su ljudi oni koji ne znaju za ljubav i zato ne znaju ni za stid. Ti imaju snage da traže ljubav jer je ne trebaju, imaju hrabrosti da je nude jer nemaju šta da daju.“ Shaw George Bernard

Dodirnuti suštinu čije vanjske manifestacije su nevidljive, može isključivo osoba istančanog senzibiliteta, što pretpostavlja da je sama u sebi razvila mehanizme koji je čine ljudskim bićem u punom smislu te riječi. Potreban je iznimno veliki trud i snaga volje da usvojimo i dopunimo kodeks etičkih normi, bez predrasudi ohole pristrasnosti...

Nažalost, svjedoci smo narastajućoj lavini upravo te i takve neetičnosti i njene lukave upotrebe unutar neformalnih i neprincipijelnih koaliranja, a sve u funkciji prisvajanja prava na primat orfejskih iskušenika.

Tekstovi pred čitaocem svjedoče o različitim sadržajima življenja i događajima, neraskidivo vezanima uz vremenski kontekst, u koji mladi autor u usponu, identificirajući svoje vlastito jastvo i bivstvovanje, pretače i sublimira sopstvene stavove i mišljenja kroz svojevrsnu filozofiju ontološkog poniranja do prauzroka loma eminentno moralne vertikale likova kojima se posvećuje gorljivošću onog što mari, kome nije svejedno i koji pouzdano zna izvore svih rascjepa života na

uzavreloom asfaltu. Bez obzira da li piše o sebi i svojim iskustvima i proživljavanjima, ili likovima iz svog okruženja, pisac se izmiče od verbalne akrobatike i humanog zbrinjavanja duša, nikako ne pretendirajući profetski na čvrste moralne aksiome za pulsiranje obilja esencijalnih vrijednosti kolektivnog identiteta, narušenog na razini pojedinačnih egzistencija.

Hronika vremena sadašnjeg Stefana Simića, usprkos svemu, odstupa svojim stilskim manirom i intelektualnim stilom angažirano neostrašćenog posmatrača, od matriksa poplave zapjenjenih kritičkih osvrtu na svekoliku hipokriziju u kojoj se javno spaljuju iluzije, sahranjuju nade u beznadu netom probuđenih iracionalnih poriva što kao da su u trenu apostrahovali i usisali i bezdan Svemira sve razumno. Ono što se činilo nemogućim, iskočilo je kao mitska utvara preko noći, i za tili čas progutalo stoljetni napor da se čovječanstvo osovi na čvrst postament tehnološkog progresa, baziranog na novoj paradigmi svijesti o svijetu kao zajedničkom domu, a ne tamnici stanovnika Plave Planete.

Neupitno dosljedan objektivnom pristupu u svojevrsnoj istraživačkoj naraciji, Simić neutralizira poetsku intervenciju unutar stvarnosti fotografske slike, pa, ipak, u svakom epilogu, uvijek je prisutno njegovo zanimanje za čovjeka i suosjećanje sa njegovim patnjama, nesnalaženjima, bez apologije, dramatisiranja, osude i predrasude. Pri tom kako mnogi ističu, a što je i vidljivo iz bezbroj komentara na društvenim mrežama, nema ni najmanje patetike ili osobnog suda, kao unaprijed zadanog stava. On vješto balansira svoj emotivni rakurs sa diskurzivnim raščlanjivanjem logičke slagalice društvenih pojava i devijacija koje čovječanstvo vode ka raskolu između deklarativne demokracije i apsolutuma supremacije političkog koncepta kojim suvereno dominira krupni kapital. Brojne su ljudske sudbine i zabilježene Simićevim duhovnim objektivom visoke rezolucije kojima mladi književnik svojim darom i umom brani i štiti ovaj svijet od njegove vlastite bezdušnosti.

- ZAŠTO JE DOBRO BITI DOBAR -

Zbog svih onih koji su tebi dali...

Zbog svih onih koji će da daju posle tebe...

Zbog čiste savesti i mirnog sna...

Zbog osmeha kada nekoga obradujemo...

Zbog osmeha kada nas neko obraduje...

Zbog malih gestova koji čine život

Zbog loših ljudi koji će postati dobri...

Zbog onih koji su nas učili dobroti...

Zbog onih koje smo mi učili dobroti...

Zbog uspomene da će neko da nas pamti po dobru...

Zbog svih onih stvari kojih ne mogu da se setim a znam da su važne...

I zašto još?

Zato što dobrota rasterećuje a mržnja obavezuje...

Zato što dobro traga za dobrim...

Zato što dobro stoji naspram zla...

Zato što je to jedini pravi put...

Zato što su sve drugo izgovori...

Zato što dobrota razoružava i vodi preko čovekovog srca...

Zato što počiva na iskrenosti i pravičnosti...

Zato što počiva na saosećanju i poštenju...

Zato što od dobrih ljudi očekuješ samo dobro...

Zato što si načisto sa njima...

Zato što si načisto sa sobom...

Još nešto?

U inat zlu koje je sve veće...

U inat kapitalizmu koji je zaboravio na čoveka...

U inat onima koji nisu shvatili ovu pesmu...

U inat onima koji nisu shvatili ni jednu pesmu...

I na kraju?

Iz potrebe da se ovi redovi nikada ne završe i da svako u njih ugradi deo sebe unoseći neku svoju dobrotu...

Napravićemo toliko dobru i jaku ljudsku vezu, sastavljenu od dobrote svih nas, koju niko nikada neće moći da prekine! Ničije bombe, ničije laži, ničije ucene.

Zato je dobro biti dobaar?

Zbog svih nas zajedno. Zbog celog sveta!

PR DIOGEN pro kultura magazin

<http://www.diogenpro.com>

DO NOT COPY